

в даній роботі поки-що імпліцитна, але може бути об'єктивована. Але то буде вже інша робота.

Література:

1. Переверзєв В.Н. Логистика. – М.: Мысль, 1995. – 221с.
2. Гарден Ж.-К. Теоретическая археология. – М.: Прогресс, 1983. - 296с.
3. Гильберт Д. Основания геометрии. – М.: Ленинград, ОГИЗ, 1948. – 492с.

Т.Ф. Бірюкова

ПРОБЛЕМА ЗБЕРЕЖЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ ОСОБИСТОСТІ В ПРОЦЕСІ ЇЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ

Аннотація

В статье раскрываются некоторые проблемы сохранения индивидуальности личности в процессе ее социализации.

Одним з найбільш вагомих протиріч суспільства, що розвивається, виступає суперечливий взаємозв'язок і взаємозумовленість тенденцій соціалізації та індивідуалізації. Абсолютизація однієї з сторін вже є відхиленням усієї системи функціонування соціального організму. Так, ствердження в недавньому минулому примату колективу і колективізму, порушення балансу індивідуального і колективного в глибинній свідомості людини, виховання недбалого ставлення до індивідуальності, до індивідуальних потреб людини, прагнення підкорити абстрактному “потрібно!” особисті потяги, бажання, настанови, волю людини привело до того, що сьогодні країна відчуває гострий нестаток в особистостях, здатних творити своє особисте життя і відповідати за нього, є дефіцит яскравих і талановитих індивідуальностей.

Узгодження інтересів особистості і суспільства і є суть означеної проблеми. З одного боку соціалізація – об'єктивний і необхідний процес, який забезпечує інтеграцію індивіда у суспільство, а з іншого –

соціалізація схильна стирати індивідуальність, оскільки оточення (в образі соціальних інститутів) пильно слідкує за тим, щоб все розмаїття проявів життєдіяльності відповідало нормам і стандартам, однаковим для всіх. Тому й виникла нагальна потреба нового осмислення сутнісних характеристик процесу соціалізації, що проявляється, по-перше, через придбання істинної (а не уявної) духовної самостійності особистості, зростання її соціальної активності через творче засвоєння досвіду минулих поколінь і вироблення на цій основі індивідуального досвіду і багатогранної соціальної зрілості; по-друге, через формування критично осмисленої, особистісно-орієнтованої спрямованості цього процесу.

Колективність – є однією з системоутворюючих якостей людини як суспільної істоти. Але колективність авторитарно-бюрократичного типу, яка панувала в нашій країні довгі часи, була вульгаризована і мала низку серйозних викривлень. Серед них – неправильні її взаємини з індивідуальністю, однозначне підкорення, придушення, уніфікація особистості. Байдуже ставлення до індивідуальних матеріальних і духовних потреб людини, її невикористані вчасно здібності, її незадоволені прагнення і надії на можливість проявити себе у своїх кращих якостях породжують “розбиті мрії”, бездуховність, знижують морально-етичну “планку”. Тепер чітко стало ясно, що для вдосконалення суспільних відносин треба враховувати сукупність законів розвитку суспільства і розвитку людської індивідуальності. Людина є не пасивний продукт середовища і обставин, її головна функція – доцільна перетворювальна діяльність. Тому головна мета особистісно-орієнтованої соціалізації – вдосконалення самої людини, розвиток її індивідуальності і на цій основі поступовий розвиток сумісного колективно-суспільного життя. Практика вчить нас уникати абсолютизацій, уникати крайнощів, як говорили прадавні “зберігати міру”. А в питанні “колективне – індивідуальне”, “індивід – суспільство” зберігати міру треба тим паче.

Проблема полягає в регулюванні протиріччя соціалізації і індивідуалізації, в прагненні знайти форми оптимального поєднання обох тенденцій.

Визначення поняття індивідуальності – вихідний момент в вирішенні означеної проблеми. Частіше за все при описуванні індивідуальності використовують терміни “одиничність”, “неповторність”, “унікальність”. Дійсно, ці терміни входять в означення індивідуальності, але використані поодиноці вони будуть лише формальними характеристиками, не пов’язаними з її справжнім змістом.

Сутнісне визначення індивідуальності більш пов’язане з використанням таких термінів як “цілісність”, “неділимість”, “самобутність”, “власний спосіб життя” і таке інше. Таким чином, сутність індивідуальності пов’язана з цілісним уявленням про людину в єдності всіх її властивостей і особливостей. Філософ І.І.Резвицький вказує на індивідуальність як на взаємозв’язок загального, особливого і одиничного в людині: “Як цілісна система, індивідуальність містить в собі, по-перше, загальні риси, притаманні індивіду як представнику біологічного виду; по-друге, особливі ознаки, притаманні йому як члену якоїсь спільноти; по-третє, одиничні ознаки, обумовлені специфічністю його біологічної організації і соціального мікросередовища” [2].

Як конкретна істота індивідуальність має власне буття, де природне і соціальне не просто присутнє, а взаємодіє, зливаючись в єдине, в “самість”. І це є найбільш суттєвою рисою індивідуальності, саме здатність індивіда бути самим собою, виступати самостійною істотою в рамках єдиного цілого. Усі люди живуть у суспільстві, але кожний при цьому живе своїм власним індивідуальним життям. Це дозволяє йому активно, творчо виявляти себе в оточуючому світі. Такий погляд на індивідуальність нарешті дав можливість зрозуміти, що суспільство, яке складається з індивідуальностей, необов’язково повинно бути суспільством індивідуалістів, які прагнуть задовольнити тільки особисті

потреби, тим самим руйнуючи ціле. Модель суспільства, створеного із взаємодоповнюючого розмаїття індивідуальностей, а не уніфікованих індивідів, є більш прогресивною в порівнянні з безликим, яке заперечує індивідуальність. У зв'язку з цим доцільно нагадати глибоку думку А.В.Луначарського: “Тільки різноманітне у своїх окремих особистостях суспільство, що складається із яскраво виражених індивідуумів, є дійсно культурним і багатим суспільством”. [1]. Тому, розвиток усіх форм творчості особистості, розвиток культури життя кожного члена суспільства, збереження його індивідуальності є одночасно і метою, і засобом, і результатом суспільного прогресу. Важливу роль в цьому процесі повинна відіграти індивідуалізація як фактор вирішення протиріччя між індивідом і суспільством.

Принцип індивідуалізації займає важливе місце в сучасній концепції виховання і навчання – особистісно-орієнтованій освіті. Необхідність його була обгрунтована ще Я.А.Коменським, К.Ушинським, В.Сухомлинським та іншими видатними педагогами.

Таким чином, індивідуалізація разом з соціалізацією утворюють дві тенденції в формуванні і розвитку особистості, розширюють можливості її індивідуального самовираження. Разом взяті вони утворюють діалектичну єдність, де одне не існує без іншого.

Література

1. Луначарский А.В. О народном образовании // Сб. статей. – М., 1958. - С.77.
2. Резвицкий И.И. Личность, индивидуальность, общество. – М., 1984. - С.29.